

12-BOB. Yerlardan FOYDALANISH HAMDA ULARNI MUHOFAZA QILISH USTIDAN NAZORAT

83-modda. Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan nazoratni amalga oshirishning asosiy vazifalari

Yerlardan foydalanish va ularni muhofaza qilish ustidan nazoratni amalga oshirishning asosiy vazifalari yuridik va jismoniy shaxslar, davlat boshqaruv organlari, mahalliy davlat hokimiyati organlarining qonun hujjatlari talablariga rioya etishlarini ta'minlashdan iboratdir.

84-modda. Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan nazoratni amalga oshiruvchi organlar

Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratini mahalliy davlat hokimiyati organlari, shuningdek maxsus vakolatga ega bo'lgan davlat organlari amalga oshiradilar.

Qarang: O'zbekiston Respublikasining «Mahalliy davlat hokimiyati to'g'risida»gi Qonuni 7-moddasi [ikkinchi qismi](#), Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 15 yanvardagi 29-son qarori bilan tasdiqlangan O'zbekiston Respublikasi Ekologiya va atrof muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi to'g'risida [nizom](#), O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017 yil 19 iyuldagi 529-sonli qarori bilan tasdiqlangan «O'zbekiston Respublikasi Yer resurslari, geodeziya, kartografiya va davlat kadastri davlat qo'mitasi to'g'risida»gi nizom 10-bandining [birinchi](#), [uchinchi xatboshilari](#), 11-band [«v» kichik bandi](#).

Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan jamoatchilik nazoratini fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari o'z vakolatlari doirasida amalga oshiradilar.

Qarang: O‘zbekiston Respublikasining «Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari to‘g‘risida»gi Qonuni 11-moddasi birinchi qismining sakkizinchi xatboshisi, 16-moddasi.

(84-moddaning ikkinchi qismi O‘zbekiston Respublikasining 2014 yil 20 yanvardagi O‘RQ-365-sonli Qonuni tahririda — O‘R QHT, 2014 y., 4-son, 45-modda)

Tabiatni muhofaza qilish jamiyatlari, ilmiy jamiyatlar va boshqa jamoat birlashmalari, shuningdek fuqarolar yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan nazoratni amalga oshirishda davlat organlariga va fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlariga ko‘maklashadilar.

(84-moddaning uchinchi qismi O‘zbekiston Respublikasining 2014 yil 20 yanvardagi O‘RQ-365-sonli Qonuni tahririda — O‘R QHT, 2014 y., 4-son, 45-modda)

Fermer, dehqon xo‘jaliklari va tomorqa yer egalari kengashlari dehqon xo‘jaliklarining yer uchastkalaridan hamda tomorqa yerlardan maqsadli va samarali foydalanilishi, shu jumladan yerlarga ishlov berilishining holati, urug‘lar, ko‘chatlar va daraxtlarning ekilishi, issiqxonalar qurilishi, chorva va parrandaning ko‘paytirilishi ustidan jamoatchilik nazoratini hamda uylarni aylanib chiqish orqali muntazam ravishda monitoringni amalga oshiradi.

Fermer, dehqon xo‘jaliklari va tomorqa yer egalari kengashlari O‘zbekiston fermer, dehqon xo‘jaliklari va tomorqa yer egalari kengashi a‘zolari bo‘lgan fermer, dehqon xo‘jaliklariga hamda tomorqa yer egalariga tegishli yer uchastkalaridan maqsadli va samarali foydalanish zarurligi to‘g‘risida ko‘rsatmalar berishga haqli.

(84-modda O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 4 apreldagi O‘RQ-533-sonli Qonuniga asosan to‘rtinchi va beshinchi qismlar bilan to‘ldirilgan — Qonun hujjatlari ma‘lumotlari milliy bazasi, 05.04.2019 y., 03/19/533/2885-son)

85-modda. Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratini amalga oshirish tartibi

Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratini amalga oshiruvchi davlat organlari o'z vakolatlari doirasida quyidagi huquqlarga ega:

yerlardan oqilona foydalanish hamda ularni muhofaza qilish masalalari yuzasidan tekshiruvlar o'tkazish, mazkur masalalar bo'yicha barcha zarur hujjatlarni va materiallarni olish, tuproqning kadastr ma'lumotlariga mosligini aniqlash maqsadida tuproqni tekshirish;

yer to'g'risidagi qonun hujjatlari buzilishining sabablari va bunga olib kelgan shart-sharoitlarni bartaraf etishga qaratilgan, barcha yuridik va jismoniy shaxslar tomonidan bajarilishi shart bo'lgan ko'rsatmalar (yozma buyruqlar) berish;

aybdor mansabdor shaxslar va fuqarolarni ma'muriy javobgarlikka tortish, yer to'g'risidagi qonun hujjatlari buzilishi tufayli yetkazilgan zararning o'rnini qoplash bo'yicha da'volar taqdim etish, aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish uchun tegishli korxonalar, muassasalar va tashkilotlarga hamda huquqni muhofaza qilish organlariga taqdimnomalar yuborish;

yer to'g'risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun yer uchastkalarini olib qo'yish, shu jumladan yerlarni ijaraga berish shartnomalarini muddatidan oldin bekor qilish haqidagi, shuningdek yerlardan foydalanishni cheklash va to'xtatib qo'yishga doir materiallarni O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga, mahalliy davlat hokimiyati organlariga taqdim etish;

(85-moddaning birinchi qismi beshinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasining 2014 yil 20 yanvardagi O'RQ-365-sonli Qonuni tahririda — O'R QHT, 2014 y., 4-son, 45-modda)

yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish masalalari bo'yicha yuridik va jismoniy shaxslardan zarur axborotlar olish, mazkur masalalar yuzasidan davlat organlari,

korxonalar, muassasalar, tashkilotlar rahbarlarining hisobotlari va axborotlarini eshitish;

yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratini olib borish ishlarida qatnashish uchun mutaxassislarni belgilangan tartibda jalb qilish.

Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan davlat nazoratini amalga oshiruvchi davlat organlari va mansabdor shaxslar:

yer uchastkalaridan belgilangan maqsadda foydalanilishini, yer egalari, yerdan foydalanuvchilar va ijarachilar tomonidan yerlarni muhofaza qilish to'g'risidagi qonun hujjatlariga rioya etilishini belgilangan tartibda tekshirishlari;

yo'l qo'yilayotgan kamchiliklarni bartaraf etish hamda aybdor shaxslarni javobgarlikka tortish yuzasidan o'z vaqtida choralar ko'rishlari;

yerlardan oqilona foydalanish hamda ularni muhofaza qilish bilan bog'liq tadbirlar yuzasidan o'z vakolatlari doirasida ko'rsatmalar berishlari shart.

Yuridik va jismoniy shaxslarning yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish borasidagi faoliyati bir yilda ko'pi bilan bir marta tekshirilishi mumkin. Agar organ yerlardan oqilona foydalanmaslik va ularni muhofaza qilmaslik sabablarini bartaraf etish yuzasidan ko'rsatmalar bergan bo'lsa, u belgilangan muddatda mazkur tadbirlarni tekshirishga haqlidir.

Yerlardan foydalanish hamda ularni muhofaza qilish ustidan nazoratni amalga oshiruvchi organlar va mansabdor shaxslar o'z faoliyatlarining to'g'ri tashkil etilishi va amalga oshirilishi uchun qonun hujjatlariga muvofiq javobgar bo'ladilar.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksining [XVI-1 bobi](#), O'zbekiston Respublikasining «Xo'jalik yurituvchi sub'yektlar faoliyatini davlat tomonidan nazorat qilish to'g'risida»gi [Qonuni](#), O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2005 yil 16 fevraldagi 66-sonli qarori bilan tasdiqlangan «Yerdan

foydalanish va uni muhofaza qilish ustidan davlat nazorati to'g'risida»gi nizom.